

II. SŇATEČNOST

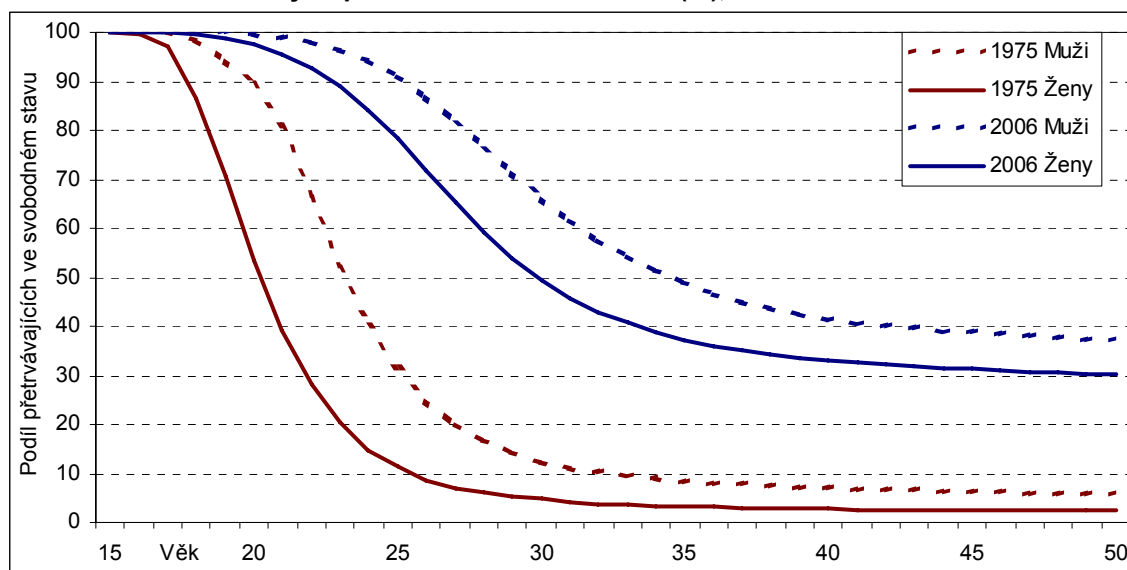
Od druhé poloviny 90. let roční počty uzavíraných sňatků kolísají kolem hodnoty padesáti tisíc, v roce 2003 byl zaznamenán historický rekord, když bylo uzavřeno pouze 48,9 tisíce sňatků. V následujících letech roční počty uzavřených manželství nepatrně vzrostly. Počet sňatků registrovaných v loňském roce (52,9 tis.) byl nejvyšší za posledních šest let, sňatečnost nicméně zůstává na nízké úrovni.

Tab. II.1 Sňatky podle pořadí sňatku, 1975-2006

	1975	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Počet sňatků celkem	97 373	54 956	55 321	52 374	52 732	48 943	51 447	51 829	52 860
Sňatky podle pořadí na straně ženicha									
1.	78 319	41 507	41 360	38 841	39 043	36 016	37 940	38 347	39 149
2. (2.+)	19 054	11 294	11 654	11 303	11 505	10 783	11 300	11 265	11 612
3.	.	1 901	2 006	1 948	1 879	1 844	1 901	1 919	1 820
4.+	.	254	301	282	305	300	306	298	279
- podíl sňatků svobodných (%)	80,4	75,5	74,8	74,2	74,0	73,6	73,7	74,0	74,1
Sňatky podle pořadí na straně nevěsty									
1.	79 116	41 679	41 528	39 218	39 318	36 371	38 147	38 605	39 569
2. (2.+)	18 257	11 160	11 600	11 027	11 333	10 594	11 122	11 145	11 225
3.	.	1 908	1 893	1 826	1 782	1 702	1 898	1 794	1 806
4.+	.	209	300	303	299	276	280	285	260
- podíl sňatků svobodných (%)	81,3	75,8	75,1	74,9	74,6	74,3	74,1	74,5	74,9
Sňatky oboustranně svobodných	71 301	36 756	36 228	33 918	34 065	31 471	33 022	33 446	34 178
- podíl protogamních sňatků (%)	73,2	66,9	65,5	64,8	64,6	64,3	64,2	64,5	64,7

Ve srovnání se situací v polovině sedmdesátých let, kdy do manželství vstupovalo téměř 98 % žen a 95 % mužů a polovina žen byla vdaná již v 21 letech, je současná situace diametrálně rozdílná. Posun uzavírání manželství do pozdějšího věku a úplné odmítání sňatku částí populace vedly k výraznému snížení podílu osob vstupujících do manželství. Podle tabulek sňatečnosti pro rok 2006 by do věku 50 let zůstalo svobodných 37,1 % mužů a 30,3 % žen a modální věk vstupu do manželství dosahuje 34,5 roku u mužů a 29,8 u žen (viz obr. II.1) – do tohoto věku zůstává v současnosti polovina mladých lidí svobodných. V roce 1975 modální věk činil 23,2 let pro muže a 20,2 pro ženy. Mezi dvěma posledními roky sice došlo k mírnému zvýšení intenzity sňatečnosti (výrazněji u žen), ale ve srovnání s rokem 1995, tedy již po strmém poklesu v první polovině devadesátých let, vstupuje do prvního manželství zhruba o deset procent osob méně (tab. II.2).

Obr. II.1 Podíl svobodných podle tabulek sňatečnosti (%), 1975 a 2006

Tab. II.2 Ukazatele tabulek sňatečnosti, 1975-2006

Ukazatel	1975	1995	2000	2005	2006
Podíl svobodných mužů ve věku					
15	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
20	89,3	95,1	98,4	99,4	99,5
25	31,4	63,2	79,3	90,1	91,0
30	12,4	40,6	51,8	64,7	66,2
35	8,3	32,1	38,8	48,1	48,8
40	6,8	29,1	33,7	41,6	41,4
45	6,1	27,6	31,6	38,5	38,6
50	5,6	26,8	30,5	37,2	37,1
Prvosňatečnost mužů (v %)	94,4	73,2	69,5	62,8	62,9
Průměrný věk mužů při prvním sňatku	24,4	26,7	28,8	30,7	31,0
Podíl svobodných žen ve věku					
15	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
20	53,4	83,2	93,5	97,2	97,5
25	11,3	45,7	62,3	76,7	78,2
30	4,7	29,1	38,2	48,7	49,3
35	3,2	23,8	30,7	37,1	37,3
40	2,7	21,7	27,7	33,1	33,1
45	2,4	20,7	26,4	31,8	31,3
50	2,3	20,1	25,6	30,9	30,3
Prvosňatečnost žen (v %)	97,7	79,9	74,4	69,1	69,7
Průměrný věk žen při prvním sňatku	21,4	24,6	26,4	28,1	28,4

Podíl manželství vzájemně svobodných snoubenců na celkovém počtu sňatků je již několik let stabilizovaný na úrovni okolo 64-65 % (v roce 2006 absolutně 34,2 tis., relativně 64,7 %), když v polovině 70. let byl zhruba o devět procentních bodů vyšší. Druhé nejčetnější jsou sňatky, kdy jsou oba snoubenci rozvedení (14,1 % v roce 2006), dále pak manželství uzavřená mezi rozvedeným mužem a svobodnou ženou (10,0 %) a opačná situace (9,1 %). Sňatky ovdovělých osob (s partnerem jakéhokoliv rodinného stavu) jsou ojedinělé. I když k meziročnímu vzestupu počtu sňatků přispělo zejména zvýšení počtu nově uzavřených manželství svobodnými, mírně vzrostl i počet sňatků vyšších pořadí a úroveň sňatečnosti rozvedených osob. Při zachování současné úrovně sňatečnosti rozvedených by se znovu oženilo či vdalo 42 % rozvedených mužů a 41 % žen, přičemž průměrná doba mezi rozvodem a novým sňatkem činí 7 let (u žen 7,3).

Tab. II.3 Sňatečnost rozvedených, 1995-2006

	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Úhrnná sňatečnost rozvedených¹⁾								
Muži	0,42	0,45	0,43	0,43	0,40	0,42	0,42	0,42
Ženy	0,42	0,44	0,42	0,42	0,39	0,41	0,41	0,41
Průměrná doba mezi rozvodem a dalším sňatkem (roky)								
Muži	5,0	6,1	6,0	6,3	6,5	6,7	7,0	7,0
Ženy	5,3	6,1	6,2	6,4	6,7	7,0	7,3	7,3

¹⁾podíl rozvedených osob, které po rozvodu uzavřou další manželství

Mezi loňskými snoubenci převládaly ze 69,3 % páry, kdy byl muž starší, v 10,0 % byli oba snoubenci stejně staří. V čase ale postupně mírně narůstal podíl sňatků, kdy byla starší žena (20,7 % v roce 2006, 16,9 % v roce 1995). Sňatky, kdy jsou muž a žena stejného věku, spolu se sňatky, kdy věk ženicha je o jeden až tři roky vyšší než nevěsty, jsou nejčastější. Průměrný věkový rozdíl snoubenců se dlouhodobě pohybuje na úrovni tří let. Pro sňatkové chování české populace je typické také to, že z více než poloviny (z 57,5 % v roce 2006) dochází k uzavírání manželství mezi snoubenci, kteří mají stejný stupeň nejvyššího dosaženého vzdělání. Sňatky, kdy je rozdíl v nejvyšším dosaženém stupni vzdělání extrémní, se vyskytují zřídka.

Podíl sňatků, kdy byl alespoň jeden ze snoubenců cizinec, se od poloviny devadesátých let mírně zvýšil; tato uzavřená manželství představují 8,6 % všech sňatků. Častější jsou sňatky mužů-

cizinců s ženou s českým státním občanstvím. Manželství, kdy byli oba snoubenci cizinci bylo u nás v roce 2006 uzavřeno 110. Nejvíce sňatků, kdy si cizinec bral ženu s českým státním občanstvím, tvořily v roce 2006 sňatky Slováka a Češky (24,0 %), nebo Němce a Češky (9,4 %). V případě uzavření manželství, kdy české občanství měl muž, byly nejpočetnější skupinou sňatky, kdy žena měla slovenské (40,5 %) či ukrajinské (23,3 %) státní občanství.